

Ekoschematy – kto i na jakie działania będzie mógł otrzymać płatności

Planowany budżet Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023–2027

UNOWOCZEŚNIAMY
rolnictwo i obszary wiejskie

WSPIERAMY
sektor rybacki

łącznie na wszystkie
interwencje i lata

25,25 mld euro

środków publicznych

(w tym pomocą techniczną
– 341,9 mln euro)

I filar WPR – środki EFRG

– 17,33 mld euro – 68,6% całego budżetu,

w tym: 25% na ekoschematy, tj. ok. 4,33 mld euro

Środki EFRG przeznaczone na interwencje sektorowe:

pszczelarstwo – 25,1 mln euro,

owoce i warzywa – 81,6 mln euro

II filar WPR – środki publiczne ogółem

– 7,92 mld euro

(w tym 4,70 mld euro środków EFRROW)

Ekoschematy obszarowe razem na 5 lat – 2 956,72 mln euro, średniorocznie – 591,34 mln euro

Ekoschematy - nowość

- Obszary z roślinami miododajnymi
- Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin
- Biologiczna ochrona upraw
- Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych
- Dobrostan zwierząt
- Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

Obszary z roślinami miododajnymi

UNOWOCZEŚNIAMY
rolnictwo i obszary wiejskie

WSPIERAMY
sektor rybacki

Płatności do obszarów z roślinami miododajnymi są przyznawane:

- ❖ do powierzchni gruntów ornych, **z wyłączeniem powierzchni obszarów nieprodukcyjnych będących gruntami ugorowanymi z roślinami miododajnymi (GAEC 8),**
- ❖ jeżeli rolnik utworzył obszar z roślinami miododajnymi poprzez wysianie mieszanki składającej się co najmniej z dwóch gatunków roślin miododajnych wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, z tym że mieszanka ta obejmuje **co najmniej jeden gatunek roślin miododajnych z gatunków wymienionych w wykazie nr 1 tego załącznika,** a gatunki roślin miododajnych z gatunków wymienionych w wykazie nr 2 tego załącznika nie są dominujące w tej mieszance.
- **zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie do dnia 31 sierpnia, nie dotyczy pasiek**
- **zakaz stosowania środków ochrony roślin.**

• Wykaz nr 2

- 1) facelia błękitna (*Phacelia tanacetifolia* Benth.);
- 2) gorczyca jasna (*Sinapis alba* L.);
- 3) gryka zwyczajna (*Fagopyrum esculentum* Moench);
- 4) komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus* L.);
- 5) koniczyny (*Trifolium spp.*) z wyłączeniem koniczyny odstającej (*Trifolium patens* Schreb.);
- 6) lucerny (*Medicago spp.*);
- 7) nostrzyk biały (*Melilotus albus* Med.);
- 8) rzodkiew oleista (*Raphanus sativus var. oleiformis* Pers.);
- 9) słonecznik zwyczajny (*Helianthus annuus* L.);
- 10) sparceta piaskowa (*Onobrychis arenaria* (Kit.) DC.);
- 11) sparceta siewna (*Onobrychis viciifolia* Scop.);
- 12) wyka kosmata (*Vicia villosa* Roth.).

W roku 2023 planowana stawka płatności 269,21 euro/ha

• **LISTA GATUNKÓW ROŚLIN MIODODAJNYCH**

• **Wykaz nr 1**

- 1) bodziszek (*Geranium spp.*);
- 2) chabry (*Centaurea spp.*);
- 3) czarnuszki (*Nigella spp.*);
- 4) cząber ogrodowy (*Satureja hortensis* L.);
- 5) czyściec prosty (*Stachys recta* L.);
- 6) dzielżan jesienny (*Helenum autumnale* L.);
- 7) kłosowce (*Agastache spp.*);
- 8) kocimiętka (*Nepeta spp.*);
- 9) kolendra siewna (*Coriandrum sativum* L.);
- 10) kosmos pierzastolistny (*Cosmos bipinnatus* Cav.);
- 11) krwawnica pospolita (*Lythrum salicaria* L.);
- 12) lebiódka pospolita (*Origanum vulgare* L.);
- 13) lubczyk ogrodowy (*Levisticum officinale* Koch);
- 14) lyszczec wiechowaty (*Gypsophila paniculata* Fisch.);
- 15) marzymięta grzebieniasta (orzężona) (*Elsholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl.);
- 16) mierzniaka czarna (*Ballota nigra* L.);
- 17) mikołajek płaskolistny (*Eryngium planum* L.);
- 18) ogórecznik lekarski (*Borago officinalis* L.);
- 19) ostropest plamisty (*Silybum marianum* (L.) Gaertn.);
- 20) ożanka nierównoząbkowa (*Teucrium scorodonia* L.);
- 21) przegorzany (*Echinops spp.*);
- 22) pszczelnik mołdawski (*Dracocephalum moldavicum* L.);
- 23) rezedy (*Reseda spp.*);
- 24) rukiew siewna (*Eruca sativa* DC.);
- 25) serdecznik pospolity (*Leonurus cardiaca* L.);
- 26) stulisz sztywny (*Sisymbrium strictissimum* L.);
- 27) szalwie (*Salvia spp.*) z wyłączeniem szalwi błyszczącej (*S. splendens* Sello);
- 28) szanta zwyczajna (*Marrubium vulgare* L.);
- 29) ślacz zygmarek (*Malva alcea* L.);
- 30) ślaczówka turyngska (*Lavatera thuringiaca* L.);
- 31) świerzbica polna (*Knautia arvensis* (L.) Coult.);
- 32) trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa* L.);
- 33) werbena krzaczasta (*Verbena hastata* L.);
- 34) wielosił błękitny (*Polemonium coeruleum* L.);
- 35) wierzbówka kiprzyca (*Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.);
- 36) żeleźniak pospolity (*Phlomis tuberosa* L.);
- 37) żmijowiec grecki (*Echium creticum* S.S.);
- 38) żywokost lekarski (*Symphitum officinale* L.).

Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin

Płatności do integrowanej produkcji roślin są przyznawane do powierzchni:

- 1) **gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów**, posiadanych przez rolnika, na których prowadzi integrowaną produkcję roślin, co jest potwierdzone informacjami zawartymi w **wykazie**, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097 oraz z 2022 r. poz. 2185), oraz
- 2) **trwałych użytków zielonych** położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, o którym mowa w pkt 1, **nie większej niż powierzchnia, o której mowa w pkt 1.**

Rozporządzeniem wyłączone TUZ wrażliwe

- o zachowanie w danym roku kalendarzowym, wszystkich posiadanych w gospodarstwie trwałych użytków zielonych

W roku 2023 planowana stawka płatności 306,74 euro/ha

Biologiczna ochrona upraw

Płatności do biologicznej ochrony upraw są przyznawane:

1) **do powierzchni:**

a) **upraw trwałych lub**

b) **gruntów ornym, lub**

c) *zadrzewionej w systemie rolno-leśnym, jeżeli w ramach tego systemu są uprawiane tylko drzewa owocowe na trwałych użytkach zielonych, przy czym powierzchnia kwalifikująca się do tej płatności stanowi iloczyn powierzchni objętej systemem rolno-leśnym i współczynnika 0,24;*

2) jeżeli **rolnik** **złoży** kierownikowi biura powiatowego Agencji **imienny dokument potwierdzający zakup środka ochrony roślin**, albo inny imienny dokument potwierdzający jego nabycie, w którym wskazano, jaki środek ochrony roślin został nabyty oraz jego ilość.

Dokument ten rolnik składa w terminie do dnia 31 sierpnia roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności.

Obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych

Warunek zastosowania biologicznego środka ochrony roślin uznaje się za spełniony, jeżeli został zastosowany co najmniej jeden zabieg ochrony upraw przy użyciu biologicznego środka ochrony roślin.

W przypadku gdy eliminacja danego agrofaga za pomocą biologicznego środka ochrony roślin okazała się nieskuteczna, dopuszcza się przeprowadzenie zabiegu chemicznym środkiem ochrony roślin.

~~Zabieg ochrony upraw uznaje się za nieskuteczny, jeżeli zabieg ten wykonano zgodnie z zawartymi w etykiecie wymaganiami, a mimo to eliminacja danego agrofaga okazała się nieskuteczna.~~

W roku 2023 planowana stawka płatności 89,89 euro/ha

Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych

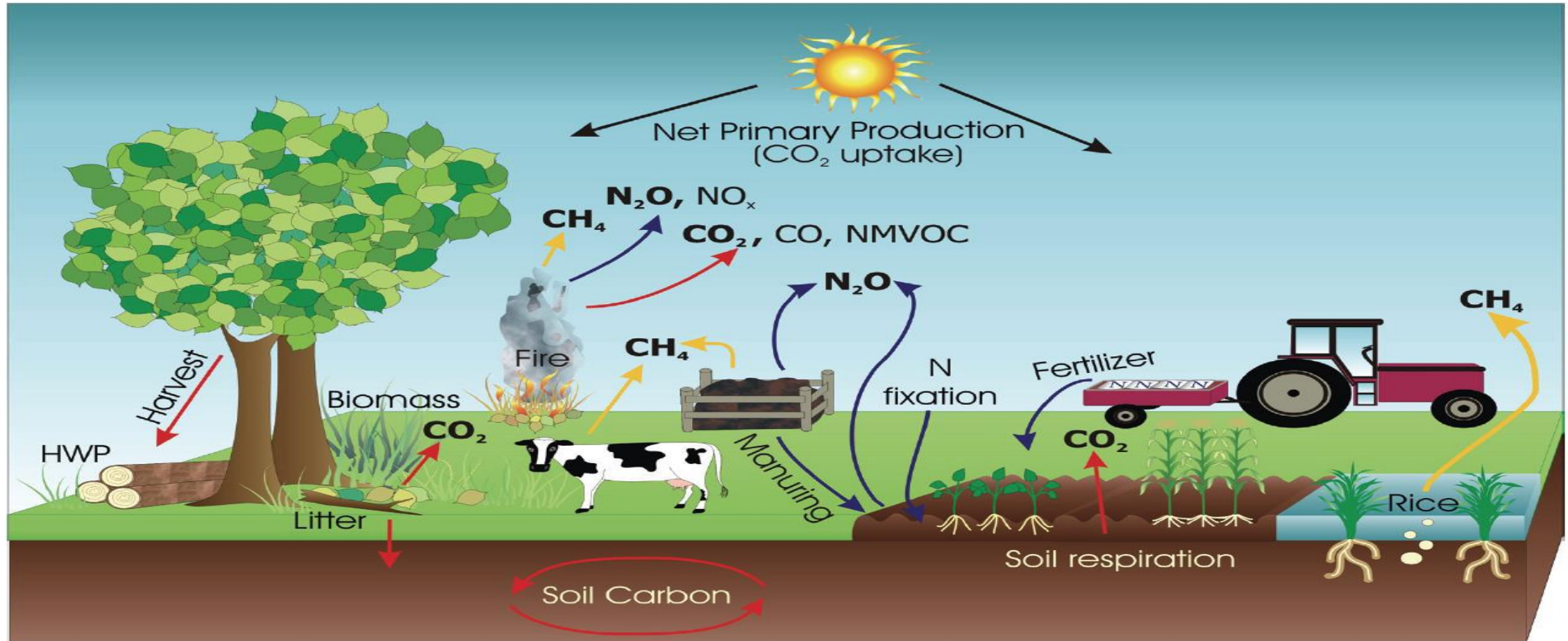
- warunkiem uzyskania płatności w danym roku jest **wystąpienie na trwałych użytkach zielonych zalania lub podtopienia, w okresie między 1 maja a 30 września, przez okres co najmniej 12 następujących po sobie dni,**
- wsparcie będzie przyznawane do trwałych użytków zielonych objętych płatnościami:
 - ✓ Rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi (praktyka Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt)
 - ✓ ekologicznymi PROW 2014-2022/PS WPR
 - ✓ rolno-środowiskowo-klimatycznymi PROW 2014-2022/PS WPR – cenne siedliska i gatunki na obszarze Natura 2000 lub poza tym obszarem z wyjątkiem wariantu dotyczącego Muraw
 - ✓ rolno-środowiskowo-klimatycznymi PS WPR w ramach interwencji - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000;

W roku 2023 planowana stawka płatności 63,15 euro/ha

Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

UNOWOCZEŚNIAMY
rolnictwo i obszary wiejskie

WSPIERAMY
sektor rybacki

Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

Interwencja realizowana w oparciu o system punktowy.

- ❖ warunkiem przystąpienia do ekoschematu jest uzyskanie co najmniej takiej liczby punktów (minimalna liczba), jaką rolnik otrzymałby przy realizacji na co najmniej **25% powierzchni użytków rolnych** najwyższej punktowanej praktyki. Minimalna liczba punktów – 5.
- ❖ podstawę do wyliczenia płatności za ekoschemat stanowi suma punktów uzyskana w ramach ekoschematu, uwzględniająca liczbę realizowanych praktyk, ich punktową wartość oraz powierzchnię, na której będą realizowane.
- ❖ możliwość łączenia wybranych praktyk na tej samej działce

Rolnictwo węglowe - punktacja

Ekstensywne użytkowanie Tuz z
obsadą zwierząt – 5 pkt

Międzyplony ozime/wsiewki
śródpłonowe – 5 pkt

Opracowanie i przestrzeganie planu
nawożenia – wariant podstawowy – 1 pkt
i wariant z wapnowaniem – 3 pkt

Zróżnicowana struktura upraw – 3 pkt

Wymieszanie obornika na gruntach
ornych w ciągu 12 godzin od
aplikacji – 2 pkt

Stosowanie płynnych nawozów
naturalnych innymi metodami niż
rozbryzgowo – 3 pkt

Uproszczone systemy uprawy – 4 pkt

Wymieszanie słomy z glebą – 2 pkt

Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt

Punkty są przyznawane:

- 1) **do powierzchni trwałych użytków zielonych położonych poza obszarem Natura 2000**; punkty są przyznawane również, jeżeli na dzień składania wniosku o przyznanie płatności użytki te były położone poza obszarem Natura 2000, a w trakcie realizacji tej praktyki zostały włączone do obszaru Natura 2000;
- 2) **jeżeli rolnik lub jego małżonek w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września roku, w którym złożono wniosek o przyznanie płatności, był posiadaczem zwierząt wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia**, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

Obsada zwierząt trawożernych* w gospodarstwie (zgłoszone przez rolnika lub małżonka) wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 2 DJP/ha TUZ w okresie wegetacyjnym roślin 1 kwiecień – 30 wrzesień **(stosowana tolerancja)**

Zakaz przeorywania TUZ w okresie realizacji ekoschematu

() do wyliczenia obsady będą uwzględniane współczynniki DJP dla zwierząt: konie, bydło, bawoły domowe, kozy, owce, gęsi, muły, osły, alpaki, lamy, jelenie szlachetne, daniele*

Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe

Międzyplony ozime

- Wysianie międzyplonów ozimych w formie mieszanek (co najmniej 2 gatunki roślin z grup (zboża, oleiste, pastewne, bobowate drobnonasienne, bobowate grubonasienne, miododajne, z wyłączeniem mieszanki złożonej wyłącznie z gatunków zbóż)
- Nie są uprawą w plonie głównym w kolejnym roku;
- Są wysiewane w terminie do 1 lipca do 1 października i utrzymywanych, co najmniej do 15 lutego następnego roku.
- W okresie utrzymania międzyplonu ozimego dopuszcza się jego mulczowanie, jednak nie wcześniej niż po 15 listopada
- zakaz stosowania środków ochrony roślin, w tym zapraw nasion – od dnia wysiewu do 15 lutego

Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe

Wsiewki śródplonowe

- ✓ roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanka z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych;
- ✓ wsiewane w uprawę w plonie głównym;
- ✓ obowiązek przesłania do ARiMR oświadczenia o dacie zbioru uprawy w plonie głównym w terminie 7 dni od dnia zbioru tej uprawy;
- ✓ utrzymane co najmniej do wysiewu kolejnej uprawy w plonie głównym lub przez co najmniej 8 tygodniu od dnia zbioru uprawy w plonie głównym w roku składania wniosku o przyznanie płatności;
- ✓ zakaz stosowania środków ochrony roślin – w ww. okresie, w tym zaprawiania nasion.

Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia

Wariant podstawowy (bez wapnowania):

- ✓ dotyczy wszystkich gruntów ornych i trwałych użytków zielonych z wyłączeniem powierzchni, do której rolnik ubiega się o płatności w ramach IP lub pierwszej/kolejnej w ramach wariantu Wieloletnie pasy kwietne w ramach DRŚK PS WPR
- ✓ Plan nawozowy:
 - określa dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania)
 - opracowany przy użyciu narzędzia INTER-NAW lub innego narzędzia służącego opracowaniu planu nawozowego
 - sporządzony w oparciu o bilans azotu i chemiczną analizę gleby (P, K i Mg oraz pH) wykonaną w oparciu o próbki gleby w laboratorium wykonującym badania agrochemiczne gleb – analiza gleby jest ważna 4 lata
 - opracowany najpóźniej w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności lub do 30 września danego roku (w przypadku upraw ozimych);
- ✓ obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych.

Wariant z wapnowaniem:

- ✓ te same wymogi, jak w wariantcie podstawowym oraz
- ✓ posiadanie imiennego dokumentu potwierdzającego zakup nawozu wapniowego, w którym wskazano jego ilość;
- ✓ zastosowanie wapnowania na powierzchni gruntów w gospodarstwie o pH niższym lub równym 5,5;
- ✓ wsparcie przyznawane do działki rolnej raz na 4 lata o ile w terminie 4 lat poprzedzających rok złożenia wniosku o przyznanie płatności rolnik nie otrzymał z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej decyzji w sprawie przyznania dofinansowania na zakup nawozu wapniowego;
- ✓ obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych zawierającego informację o zastosowaniu wapnowania.

Zróżnicowana struktura upraw

Uprawa co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie, w tym co najmniej jedną uprawę mającą pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej.

W strukturze zasiewów udział:

- a) uprawy, która zajmuje największą powierzchnię gruntów ornych w gospodarstwie, nie przekracza 65%,
- b) najmniejszej uprawy nie może być mniejszy niż 10% powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie – w przypadku uprawiania trzech upraw,
- c) pozostałych upraw łącznie, innych niż dwie największe uprawy, nie może być mniejszy niż 10% powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie –w przypadku uprawiania więcej niż trzech upraw,
- d) upraw mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej stanowi co najmniej 20% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie, przy czym w przypadku mieszanek bobowatych ze zbożami, zboża nie są dominujące w tej mieszance,
- e) **zboż nie przekracza 65%** powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie
- f) upraw mających **ujemny wpływ** na bilans glebowej materii organicznej **nie przekracza 30%** powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie

Powierzchnia uprawy będąca jedną z trzech upraw o największej powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie nie może stanowić powierzchni:

- 1) gruntów ugorowanych;
- 2) gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie płatności do obszarów z roślinami miododajnymi albo pierwszej płatności do *ogródków bioróżnorodności*, gruntów objętych zobowiązaniem w zakresie *ogródków bioróżnorodności*.

Wymieszanie słomy z glebą

- ✓ rozdrobnienie i przyoranie lub wymieszanie z glebą całej słomy po zbiorze plonu głównego;
- ✓ słoma: oznacza pozostałe po oddzieleniu ziarna lub nasion suche źdźbła, łodygi, liście, plewy, łuszczyny i strączyny dojrzałych roślin uprawnych zbożowych, **w tym kukurydzy**, oleistych i bobowatych;
- ✓ obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych

Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo

Potwierdzeniem realizacji tych praktyk jest tzw. zdjęcie geotagowane wykonane przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR w terminie:

- ✓ 14 dni od dnia realizacji praktyki (jeżeli była wykonana po dniu złożenia wniosku) – nie później niż do 7 listopada lub
- ✓ 14 dni od dnia złożenia wniosku (jeżeli była wykonana przez złożeniem wniosku lub przed dniem 15 marca)

Brak możliwości wykonania zdjęcia w 2023 r. = obowiązek przekazania do ARiMR oświadczenia (we wskazanych wyżej terminach) + obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nabywania nawozów = konieczność posiadania dokumentu nabycia.

Uprozczone systemy uprawy

- na gruntach ornych uprawa roślin prowadzona jest w formie uprawy konserwującej bezorkowej lub uprawy pasowej, przy czym:
 - ✓ zabiegi uprawowe wykonywane są z odstępniem od uprawy płużnej w zespole uprawek późniwnych i przedsiwnych
 - ✓ po zbiorze uprawy pozostawia się na polu całość resztek późniwnych w formie mulczu
 - ✓ obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych

Praktyka nie obejmuje uprawy zerowej

Interwencja		Obszary z roślinami miododajnymi	Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi							Retencjonowanie wody na TUZ	Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie IP	Biologiczna ochrona upraw	
			Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt	Międzyplony ozime / Wsiewki śródplonowe	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia	Zróżnicowana struktura upraw	Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji	Stosowanie płynnych nawozów nat. innymi metodami niż rozbrzygowo	Uprozczone systemy uprawy				Wymieszanie słomy z glebą
			1	2	3	4	5	6	7				8
Obszary z roślinami miododajnymi			Nie	Nie	Tak*	Tak**	Nie	Nie	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt	Nie		Nie	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie	Nie	W	Tak	Nie
	Międzyplony ozime / Wsiewki śródplonowe	Nie	Nie		Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak
	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia	Tak*	Tak	Tak		Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak
	Zróżnicowana struktura upraw	Tak**	Nie	Tak	Tak		Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak
	Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak		Nie	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak
	Stosowanie płynnych nawozów (....)	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie		Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
	Uprozczone systemy uprawy	Tak	Nie	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak		Nie	Nie	Tak	Tak
	Wymieszanie słomy z glebą	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie		Nie	Tak	Tak
Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych		Nie	W	Nie	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie	Nie		Tak	Nie
Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin		Nie	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak		Nie
Biologiczna ochrona upraw		Nie	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie	
Rolnictwo ekologiczne PS WPR		Nie	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	W	Nie	Nie
Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020													